

ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСІВ WEB 2.0 І КООПЕРАТИВНИХ ПРОЄКТІВ У НАВЧАННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті описано сервіси Web 2.0, висвітлено особливості їх використання на заняттях з німецької мови. Термін «Web 2.0» вживається для позначення інтерактивних і колаборативних ресурсів мережі інтернет, за допомогою яких користувач не лише пасивно споживає зміст ресурсу, а й виступає безпосереднім постачальником і користувачем інформації. Зокрема, проаналізовано особливості функціонування таких сервісів Web 2.0, як Etherpad, Padlet, Mindmap, Wordle, Podcast, Webquest, Voicethread. Виокремлено найважливіші ознаки цих сервісів: доступність, легкість використання, можливість комунікації та співпраці, у тому числі віддаленої, залучення «колективного розуму», можливість створення і зберігання інформації, візуалізації навчального змісту, створення умов для самоосвіти і саморозвитку учнів і студентів. У статті доводиться, що цілеспрямоване використання ресурсів Web 2.0 цілком відповідає сучасним принципам нейродидактики в аспекті ефективності освітнього процесу, а саме: сприяє підвищенню мотивації та інтенсифікації вивчення іноземної мови; надає заняттю інноваційних характеристик, комунікативно-діяльнісного спрямування, а також креативності, пізнавального та ігрового характеру; оптимізує роботу викладача, сприяє результативній самостійній і груповій роботі учнів і студентів; відповідає принципам «багатоканального навчання»; сприяє усуненню мовних та психологічних бар'єрів; супроводжується позитивними емоціями і показниками навчального успіху, що є передумовою мотивації та ефективної комунікації на заняттях з іноземної мови. Використання ресурсів Web 2.0 також відповідає принципу «learning by doing» («навчання через практичну діяльність»), відповідно до якого наш головний мозок функціонує у такий спосіб, що ми найкраще сприймаємо та запам'ятовуємо той інформаційний матеріал, який самі опрацьовуємо або виробляємо. У статті також розглянуто кооперативні навчальні проєкти як засіб підвищення мотивації вивчення іноземної мови. До безперечних переваг таких проєктів належать автентична комунікація іноземною мовою, налагодження зв'язків з носіями мовами тих, хто вивчає мову, міжкультурний обмін, цікава та актуальна для молоді тематика, індивідуальне планування часу для виконання завдань.

Ключові слова: навчання німецької мови; Web 2.0; Etherpad; Padlet; Mindmap; Wordle; Podcast; Webquest; Voicethread; кооперативні проєкти.

Федоренко Л. А.,
кандидат филологических наук,
доцент кафедры германской филологии и зарубежной
литературы,
Житомирский государственный университет
имени Ивана Франко,
fvm34@outlook.com

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СЕРВИСОВ WEB 2.0 И КООПЕРАТИВНЫХ ПРОЕКТОВ В ОБУЧЕНИИ НЕМЕЦКОМУ ЯЗЫКУ

В статье описаны сервисы Web 2.0, раскрыты особенности их использования на занятиях по немецкому языку. Термин «Web 2.0» употребляется для обозначения интерактивных и коллаборативных ресурсов интернета, используя которые пользователь не только пассивно потребляет содержание ресурса, но и выступает непосредственным поставщиком и пользователем информации. В частности, проанализированы особенности функционирования таких сервисов Web 2.0, как Etherpad, Padlet, Mindmap, Wordle, Podcast, Webquest, Voicethread. Выделены основные качества сервисов: доступность, легкость использования, возможность коммуникации и кооперации, в том числе дистанционной, использование «коллективного разума», возможность создания и сохранения информации, визуализации учебного содержания, создание условий для самообразования и саморазвития учащихся. В статье указывается, что рациональное использование ресурсов Web 2.0 на занятиях по иностранному языку вполне соответствует современным принципам нейродидактики в аспекте эффективности учебного процесса, а именно: способствует повышению мотивации и интенсификации изучения иностранного языка; придает занятию инновационные характеристики, коммуникативно-деятельное направление, а также креативность, познавательный и игровой характер; оптимизирует работу преподавателя, способствует результативной самостоятельной и групповой работе; соответствует принципам «многоканального обучения»; способствует устранению языковых и психологических барьеров; сопровождается позитивными эмоциями и показателями учебной успешности, что является предпосылкой для мотивации и эффективной коммуникации на занятиях по иностранному языку. Использование ресурсов Web 2.0 также соответствует принципу «learning by doing» («обучение через практическую деятельность»), согласно которому наш головной мозг функционирует таким образом, что мы эффективнее всего воспринимаем и запоминаем тот информационный материал, который сами обрабатываем или вырабатываем. В статье также рассмотрены кооперативные образовательные проєкты как средство повышения мотивации к изучению иностранного языка. К безусловным преимуществам

таких проектов относятся аутентичная коммуникация на иностранном языке, налаживание связей с носителями языка и изучающими язык, межкультурный обмен, интересная и актуальная для молодежи тематика, индивидуальное планирование времени на выполнение заданий.

Ключевые слова: обучение немецкому языку; Web 2.0; Etherpad; Padlet; Mindmap; Wordle; Podcast; Webquest; Voicethread; кооперативные проекты.

Fedorenko, Larysa,

Doctor of Philology, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Germanic Philology
and Foreign Literature,
Zhytomyr Ivan Franko State University,
fvm34@outlook.com

THE USE OF WEB 2.0 TOOLS AND COOPERATIVE PROJECTS IN GERMAN LANGUAGE TEACHING

The article discusses and analyses several Web 2.0 tools, and identifies important features of using them in German language teaching. The term Web 2.0 stands for a number of interactive and collaborative Internet resources, using which the user not only consumes passively the content of certain resource, but also acts as a direct provider of information. In particular, the peculiarities of functioning such Web 2.0 resources as Etherpad, Padlet, Mindmap, Wordle, Podcast, Webquest and Voicethread, are considered. The main qualities of these services are identified. They are accessibility, ease of use, the possibility of communication and cooperation, including distance learning, the use of "collective mind", the possibility of creating and preserving information, visualising the educational content, creating conditions for self-education and self-development of students. The author points out that the rational use of Web 2.0 resources in foreign language classrooms fully corresponds to modern principles of neurodidactics in the educational process. In particular, the use of Web 2.0 contributes to increasing motivation and intensification of learning a foreign language, gives innovative characteristics, communicativeness, creativity, cognitive and gaming character, effectively supports teacher's work, promotes autonomous and group work, corresponds to the principles of "multi-channel training", helps to eliminate language and psychological barriers, is accompanied by positive emotions and indicators of academic success, which are prerequisites for motivation and effective communication in a foreign language classroom. The use of Web 2.0 tools also corresponds to the principle of „learning by doing” according to which the human brain functions in such a way that men most effectively perceive and remember the information that they process or develop. The article also dwells on cooperative educational projects as a means of increasing motivation for foreign language learning. The unconditional advantages of such projects include authentic foreign language communication, establishing links with native speakers, as well as with those who study foreign languages, intercultural exchange, interesting and relevant topics for young people, individual scheduling of time for assignments.

Key words: German language teaching; Web 2.0; Etherpad; Padlet; Mindmap; Wordle; Podcast; Webquest; Voicethread; cooperative projects.

Постановка проблеми. Інтернет усе більше стає невід’ємною частиною освітнього процесу. Проблемним питанням цієї розвідки є ресурси все-світньої мережі, які можуть бути ефективними і доцільними на заняттях з іноземної мови. У статті ми зосередимося на сучасних сервісах Web 2.0, оскільки саме вони видаються нам результативними та продуктивними для розвитку комунікативних навичок і підвищення мотивації до вивчення іноземних мов.

Термін «Web 2.0» охоплює інтерактивні та колаборативні інтернет-ресурси, за допомогою яких користувач не лише пасивно споживає зміст, а й виступає безпосереднім постачальником і користувачем інформації. На відміну від сервісу Web 1.0, за яким тільки певні організації створювали та поширювали інформацію у всесвітній мережі, а численні користувачі могли лише отримувати готовий зміст, користувачі Web 2.0 створюють, опрацьовують і поширюють у кількісний та якісний спосіб інформацію, користуючись інтерактивними технологіями.

До основних характеристик Web 2.0, на думку винахідника цього терміна Тіма О’Рейлі [1], належать можливість комунікації та співпраці користувачів, залучення «колективного розуму» (адже що більше користувачів працює над певною інформацією, то важливішим і ціннішим стає Web 2.0-продукт), зручність і легкість використання.

Переважна кількість Web 2.0 технологій не потребує спеціальної освіти і може використовуватися без особливих зусиль (наприклад, створення «хмар» у Wordle, блогів, подкастів, діаграм у Mindmap).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суттєвий внесок у досвід упровадження сервісів Web 2.0 у навчання іноземних мов і культур зробили такі дослідники: Т. О. Дацька (застосування технологій Web 2.0 у навчанні лінгвокраїнознавства), О. А. Нестеренко (використання інтернет-ресурсів у навчанні читання іспанською мовою), О. Л. Огурцова (навчання ділової англійської мови з використанням інтернет-ресурсів), І. А. Свірепчук (застосування сервісів Web 2.0 у навчанні англійської мови), В. П. Свиридюк (упровадження інтернет-технологій у вищій школі, навчання писемного мовлення студентів-філологів за допомогою інтерактивних вправ), А. В. Філатова (оптимізація викладання іноземних мов за допомогою блог-технологій) та ін. Упровадження кооперативних проектів на заняттях з іноземної мови

було об'єктом досліджень Н. І. Годованець, Н. Л. Драб, Т. О. Корогод, Т. О. Костюк, І. М. Свириденко, Е. П. Чечуй та інших методистів.

Метою цієї статті є опис сервісів Etherpad, Padlet, Mindmap, Wordle, Podcast, Webquest, Voicethread та кооперативних проєктів, які пропонуються на навчальній платформі Goethe-Institut, а також висвітлення особливостей їх використання на заняттях з німецької мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглянемо названі вище сервіси Web 2.0.

ETHERPAD

(режим доступу: <https://yourpart.eu>)

Etherpad є інтернет-ресурсом для кооперативного створення письмових текстів [6] (див. Рис. 1).

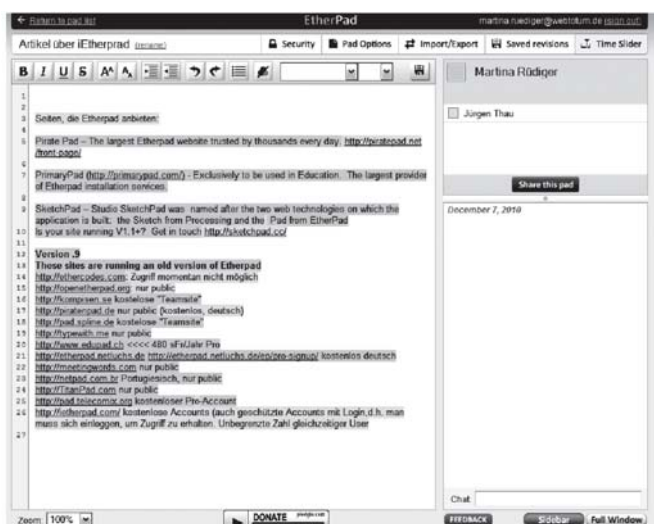

Рис. 1. Робота з Etherpad в режимі одночасності для кооперативного створення письмових текстів

Etherpad дозволяє працювати над одним і тим самим документом багатьом учасникам у режимі одночасності. Текст кожного з учнів/студентів виділяється певним кольором, що, у разі потреби, дозволяє викладачеві оцінити роботу кожного. Усі користувачі, які мають доступ до документа, можуть його редагувати, вносити свою інформацію. До роботи над текстом можна залучати необмежене коло учасників. Для цього слід указати електронні адреси потенційних користувачів у спеціальному полі. Після цього ці особи отримують запрошення і доступ до документа.

Вагомою перевагою Etherpad є можливість віддаленої співпраці учасників. Можна, наприклад, працювати над спільним документом, проєктом, виконувати колективне домашнє завдання, перебуваючи при цьому не в школі чи в

університеті, а вдома. Сервіс також дозволяє спілкуватися в чаті.

PADLET

(режим доступу: <https://de.padlet.com>)

Padlet – це сервіс, за допомогою якого можна створити віртуальну стіну з різноманітних мультимедійних даних: текстів, веб-сторінок, аудіо-/відеоматеріалів, інтернет-посилань, картинок тощо [4; 5] (див. Рис. 2).

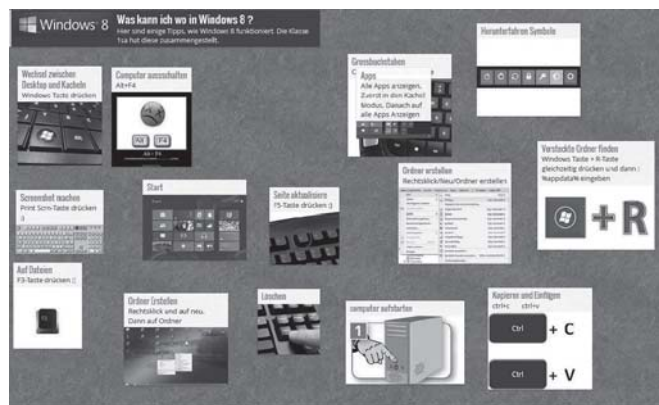

Рис. 2. Створення віртуальної стіни засобами Padlet

Ресурс легкий у використанні. Як працювати з Padlet, можна ознайомитися, переглянувши відеоролик «How to use Padlet» з режимом доступу <https://www.youtube.com/watch?v=UuzciL8qCYM>.

У навчальному процесі Padlet можна застосовувати як програму для створення і зберігання інформації, візуалізації навчального змісту, як допоміжний засіб або пам'ятку для створення проєктів, виконання різних видів завдань (при цьому на віртуальній дошці можна розмістити корисні інтернет-посилання, картинки, підказки тощо, які скеровуватимуть роботу учнів/студентів), як «заліковий продукт» на завершальному етапі вивчення певної теми, де учні/студенти в концентрованій формі демонструватимуть свої найістотніші навчальні здобутки.

SPICYNODES / MINDMAP

(режим доступу: <http://www.spicynodes.org>)

Spicynodes – це сервіс для лаконічного візуального представлення певної теми, що входить до більш великої групи сервісів Mindmap з побудови ментальних карт [3] (див. Рис. 3).

Spicynodes може використовуватися для презентації навчального матеріалу як засобу збудження та фіксації асоціацій. Spicynodes добре підходить для наочного упорядкування в класовій, родовій, типологічній формах певних понять, явищ,

тів, формуванню вмінь самостійного розв'язання проблемних завдань, відповідає принципам свідомості та активності учнів/студентів в освітньому процесі.

Веб-квест здебільшого складається з таких етапів.

1. **Введення теми, вступне роз'яснення.** На початковому етапі викладач має представити тему і проблематику завдання. Рекомендується обрати для учнів/студентів конкретну автентичну проблемну ситуацію, яку можна представити за допомогою вступної бесіди чи невеликої розповіді, відео-/аудіоінформації, які б мотивували їх до виконання завдання та відповідали колу їхніх інтересів.
2. **Постановка завдання.** Завдання повинне мати проблемно-пошуковий характер і не зводиться до елементарного «знайди і скопіюй правильну відповідь». Перед виконанням веб-квесту можливе також обговорення проблемного питання з класом чи групою, а також його модифікація, конкретизація, розширення. Найоптимальнішим було б диференціювати завдання, поділивши клас на невеличкі групи. Важливо також представити критерії, за якими буде оцінюватися результат роботи.
3. **Представлення допоміжних матеріалів.** Для виконання завдання учні/студенти отримують від викладача перелік інтернет-ресурсів у формі посилань на веб-сторінки, які слугують певним орієнтиром у веб-квесті. Проте не лише інтернет має стати джерелом і ключем до розв'язання проблеми. Варто рекомендувати у веб-квесті посібники, словники, газетні статті тощо. Крім того, при виконанні завдання учні/студенти можуть звертатися до експертів, фахівців, «свідків», з якими можна спілкуватися безпосередньо або за допомогою соціальних мереж чи електронного листування.
4. **Виконання завдання.** Учні/студенти виконують проблемне завдання, керуючись планом та використовуючи рекомендовані матеріали.
5. **Презентація.** Кожна група представляє своє завдання та його розв'язання в мультимедійній презентації або в іншій формі.
6. **Обговорення та оцінювання презентацій.** На завершальному етапі кожний веб-квест обговорюється всім класом чи групою, аналізується результат за критеріями оцінювання, що були представлені на етапі постановки завдання.

VOICETHREAD

(режим доступу: <https://voicethread.com>)

Ще одним інтерактивним сервісом для презентації веб-квестів є мультимедійна платформа Voicethread. Ресурс пропонує роботу з аудіо- та відеоматеріалом, дозволяє коментувати зміст у вигляді аудіо-/відеозапису, створювати колажі з аудіо- та відеоінформацією.

Безсумнівними перевагами використання Voicethread на заняттях з іноземної мови є розвиток умінь говоріння, аудіювання, письма; розвиток творчих здібностей молоді; розвиток умінь аргументації, висловлювання власної думки в усному та писемному мовленні; залучення учнів/студентів до активної творчої діяльності; створення умов для формування вмінь самоосвіти і саморозвитку; наявність комунікативного середовища, в якому учні/студенти розвивають інтерес до вивчення іноземної мови; взаємодія в усній та письмовій формі з іншими користувачами платформи; створення психологічно комфортних умов для розвитку різних видів іншомовної мовленнєвої діяльності.

Кооперативні навчальні проекти з молоддю з інших країн. Сайт Goethe-Institut з режимом доступу <https://www.goethe.de/ins/ua/de/index.html> пропонує можливість навчальної кооперації зі студентами різних країн. До безперечних переваг кооперативних проектів належать автентична комунікація німецькою мовою, налагодження зв'язків з носіями мови та тих, хто її вивчає, міжкультурний обмін, цікава та актуальна для молоді тематика, індивідуальне планування часу на виконання завдань.

З погляду комунікативного аспекту кооперативні проекти сприяють активізації та автоматизації письмової комунікації в чатах, форумах і блогах, вивченню та закріпленню лексико-граматичних структур, засвоєнню активного вокабуляру, необхідного для повсякденного спілкування.

Спільна робота над проектом відбувається на навчальній платформі Goethe-Institut, де вже, як правило, містяться спеціально розроблені модулі із завданнями для обох сторін, а також визначені навчальні цілі, етапи проведення та виконання, запропоновані допоміжні навчальні матеріали, технічні передумови тощо. Робота над одним проектом триває здебільшого до трьох тижнів.

Результати дослідження. У цій статті ми розглянули деякі сервіси Web 2.0 та схематично окреслили можливості їх застосування на заняттях з іноземної мови. До найважливіших ознак сервісів належать доступність, легкість використання, можливість комунікації та співпраці, зокрема віддаленої, залучення «колективного розуму», можливість створення і зберігання інформації, візуалізації навчального змісту, створення умов для самоосвіти і саморозвитку учнів та студентів. Використання сервісів Web 2.0 сприяє підвищенню мотивації та інтенсифікації вивчення іноземної мови, надає навчальному процесу інноваційних характеристик, сприяє результативній груповій і парній роботі, ефективно підтримує роботу викладача, надає навчальному процесу пізнавального та ігрового характеру. Передумовою оптимального використання засобів Web 2.0 у навчальній аудиторії є ретельно продуманий план заняття. Важливим є не лише бездоганне функціонування технічних аспектів, а значною мірою методично-дидактична доцільність використання того чи того ресурсу. Можливість навчальної співпраці з молоддю інших країн пропонує навчальна платформа Goethe-Institut, де викладач може використовувати розроблені навчальні модулі з завданнями, знайти ідеї для проектної роботи.

Перспективи подальших розвідок. Перспективний напрямок подальших розвідок ми вбачаємо в дослідженні особливостей використання на заняттях з іноземних мов соціальних мереж, форумів, блогів та інших подібних сервісів з метою підвищення мотивації учнів та студентів до вивчення іноземних мов і культур.

ЛІТЕРАТУРА

1. О'Рейлі Т. Що таке Веб 2.0 / Т. О'Рейлі; перекл. В. Семенюка. – 2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blogoreader.org.ua/wp-content/uploads/O-Reily-Web-2-0-Ukrainian.pdf>.
2. Blogger [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mimistclair.blogspot.com/2016/05/wortfelder-erstellen-mit-wordlenet-von.html>.
3. Mindmap [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.goconqr.com/de/examtime/blog/tag/mindmap>.
4. Padlet [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blogs.fu-berlin.de/ideenbar/tools/padlet>.
5. Padlet : gemeinsam Posteinträge veröffentlichen [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ict-ideen.blogspot.com/2013/09/padlet-gemeinsam-posteintrage.html>.
6. Thau J. Kreatives Chaos – Kollaborative Textbearbeitung in Echtzeit / J. Thau, M. Rüdiger [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.auge.de/usermagazin/internet/kreatives-chaos-kollaborative-textbearbeitung-echtzeit>.

REFERENCES

1. O'Reily T. Scho take Web 2.0 / T. O'Reily; perekl. V. Semeniuka. – 2005 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://blogoreader.org.ua/wp-content/uploads/O-Reily-Web-2-0-Ukrainian.pdf>.
2. Blogger [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://mimistclair.blogspot.com/2016/05/wortfelder-erstellen-mit-wordlenet-von.html>.
3. Mindmap [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.goconqr.com/de/examtime/blog/tag/mindmap>.
4. Thau J. Kreatives Chaos – Kollaborative Padlet [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://blogs.fu-berlin.de/ideenbar/tools/padlet>.
5. Thau J. Textbearbeitung in Echtzeit / J. Thau, M. Rüdiger [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.auge.de/usermagazin/internet/kreatives-chaos-kollaborative-textbearbeitung-echtzeit>.
6. Padlet : gemeinsam Posteinträge veröffentlichen [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ict-ideen.blogspot.com/2013/09/padlet-gemeinsam-posteintrage.html>.

Отримано 25.12.2018

<https://www.freeimages.com>